

NAGYATÁD VÁROS

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA

(Egységes szerkezetben)

2002. május

Nagyatád Város Képviselő-testülete
76/2002. (V. 23.) számú határozatával
Nagyatád Város településfejlesztési
konceptióját elfogadta.

Módosító határozatok:

158/2009.(VI.25.) önkormányzati határozat
200/2009.(VIII.27.) önkormányzati határozat
85/2010.(IV.29.) önkormányzati határozat
../2011.(VI.30). önkormányzati határozat

NAGYATÁD TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓJA, 2002

BEVEZETÉS

Az önkormányzatok számára a településfejlesztési koncepció készítésének kötelezettségét az Épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 7.§. (3) bekezdése mondja ki. A településfejlesztési koncepciót a Képviselőtestület határozattal hagyja jóvá. (ÉTV. 2.§. (26) bek.)

ADOTTSÁGOK, ELŐZMÉNYEK

I. Adottságok értékelése

a) Természeti-földrajzi adottságok

Nagyatád város Somogy megye déli felének közepe táján, és egyúttal a Belső-somogyi enyhén hullámos felszínű síkság déli részén, a Rinya patak völgyében fekszik.

A közigazgatási területen belül a legalacsonyabb rész Rinya-völgye 122-124 mBf., míg a legmagasabb dombhátak a somogyszobi közigazgatási határ környékén elérik a 150 mBf tengerszint feletti magasságot is.

A területek felszíni talajalkotó kőzete homokos lösz, alatta pedig folyós homok található.

Nagyatádon a szántóterületek átlagos aranykorona értéke 12-17 AK, azaz művelési szempontból nagyon alacsony.

A terület éghajlatát kiegyenlített hőmérsékleti és csapadék-viszonyok jellemzik. Az évi középhőmérséklet 10-11 °C. Az uralkodó szélirány észak-nyugati. Éghajlata mezőgazdasági szempontból különösen kedvező.

A térség vízhálózatát a Rinya és annak mellékágai határozzák meg. A Belső-Somogyra jellemző a kis-esésű, kis vízhozamú, néhol csak időszakos patakok, vízfolyások sűrű hálózata. A Rinya dél felé folyik, és Babócsa – Barcs között torkollik a Drávába.

Nagyatád erdőszültsége 1832 ha (26 %). Nagyobb erdőfoltok a közigazgatási terület délnyugati részén (Döbrögi erdő) illetve délkeleti részén (Göröndi erdő) találhatók.

b) Településhálózat

Helyzetértékelés

Nagyatád Somogy megye déli részének urbanizációs gócpontja. A térség felsőfokú ellátását alapvetően a megyeszékhely Kaposvár biztosítja (48 km), míg a Zala megyei nagyváros, Nagykanizsa (60 km) a térség kereskedelmi ellátásában játszik némi kiegészítő szerepet. A dél-dunántúli régió központja, Pécs 90 km-re fekszik, így a térség ellátásában nem játszik mértékadó szerepet. Nagyatád távolsága Budapesttől közúton 220 km.

Nagyatádnak viszonylag csekély kapcsolatai vannak a tőle északra fekvő, hasonló szerepkörű Marcali várossal (44 km). A dél-somogyi térségben azonban Nagyatád meghatározó szerepet játszik az egészségügyi-kórházi ellátás terén Barcs és Csurgó kistérségeire is. Nagyatád város Csurgó kistérségére pedig ezen túlmenően számos igazgatási intézményével is vonzást gyakorol (bíróság, rendőrkapitányság, földhivatal, stb.) Nagyatádtól Barcs 37 km-re, Csurgó városa pedig 24 km-re fekszik.

Nagyatád városa egy 17 települést tömörítő kistérség, az 1970 előtti Nagyatádi járás települési önkormányzatai által létrehozott Rinyamenti Kistérségi Önkormányzati Területfejlesztési Társulás központja. A Rinyamenti Önkormányzati Területfejlesztési Társulásban együttműködő települések:

<u>Település</u>	<u>Lakosság (fő)</u>
1. Bakháza	243
2. Beleg	692
3. Bolhás	521
4. Görgeteg	1183
5. Háromfa	877
6. Kaszó	157
7. Kisbajom	474
8. Kutas	1627
9. Lábod	2287
10. Nagyatád	12603
11. Nagykorpad	663
12. Ötvöskőnyi	993
13. Rinyabesenyő	262
14. Rinyaszentkirály	443
15. Segesd	2751
16. Somogyszob	1862
17. Szabás	637
18. Tarany	1301

A Nagyatádi kistérség lakosszáma meghaladja a 28 ezer főt, és megállapítható, hogy ezen települések mindegyikének foglalkoztatottság és intézmény-ellátás szempontjából szoros a kapcsolata a székhely-településsel. A Nagyatádi kistérség határait az adminisztratív vonzáskörzet határaival megegyezően vonták meg. A tényleges földrajzi-urbanizációs vonzáskapcsolatok túlnyúlnak a kistérség határain, például Böhönye, Nagybajom, Mike, Berzence és Rinyaújnép felé is kimutathatók.

Nagyatád kistérségi vonzása főként intézményei és munkahelyei révén biztosított. (Térségi szerepkörű fontosabb intézmények: kórház, okmányiroda, rendőrkapitányság, bíróság és ügyészség, katasztrófavédelmi-parancsnokság, földhivatal, ÁNTSZ, I. fokú építési hatóság, gimnázium és szakközépiskola, vámhivatal, pénzügyintézetek, vízmű-üzemvezetőség, közútkezelő KHT üzemigazgatóság, erdészeti központ, kamarák, VOLÁN üzemvezetőség, stb.)

Javaslat

A közeli városokkal való kölcsönös előnyökön alapuló együttműködés továbbfejlesztésére kell törekedni. Kaposvár és Nagykanizsa, mint térségi szintű gazdaságszervező logisztikai központok kifejlődése várható. Szlovénia, Horvátország Magyarország határmenti városaival együtt létrehozott Dráva-Mura Eurorégió elnevezésű fejlesztési közösség céljainak,

feladatainak megvalósítása érdekében a partner településekkel az együttműködést rögzíteni, a jószomszédi kapcsolatokat fejleszteni kell.

Pécs, Kaposvár és Nagykanizsa irányában a jobb elérhetőség érdekében jelentős közlekedési fejlesztésekre van szükség.

A kistérségi együttműködésből fakadó lehetőségeket minél jobban ki kell használni. Ma még a kistérségi együttműködések elsősorban egyes intézmények közös fenntartása, illetve az a gyakorlati kényszerből fakadó előny élteti, hogy egyes pályázatokon a települési társulások előnyt élveznek az egyénileg induló önkormányzatokkal szemben. A kistérségi társulások létrehozásának igazi értelme azonban nem ebben, hanem a térség adottságainak tudatosan vállalt hatékonyabb kiaknázásában rejlik, miszerint minden települést és területet a saját adottságai szempontjából legelőnyösebben kellene fejleszteni, miközben az elért eredmények után az egész társulás is részesedne.

Az együttműködés domináns területei:

- a) Összehangolt foglalkoztatás-fejlesztési stratégia kidolgozása
- b) Az agrár szektor termékei felvásárlásának, értékesítésének, feldolgozásának összehangolása
- c) Térségi szennyvízcsatornázási program megvalósítása
- d) Összekötőút-hálózat fejlesztések kollektív megvalósítása:
  - Rinyabesenyő – Homokszentgyörgy
  - Kaszó – Iharosberény
  - Tarany – Vízvár
  - Háromfa – Vízvár
  - Kisbajom – Csököly
  - Bolhás - Somogyszob
- e) Regionális hulladék-gyűjtési rendszerhez történő együttes csatlakozás
- f) Összehangolt idegenforgalom-fejlesztési stratégia alkalmazása

c) Történelmi-társadalmi adottságok

Nagyatád gazdag történelmi múlttal büszkélkedhet. A város jelentőségét megalapozta, hogy a Nyugat-Európából és Észak-Dunántúlról Szlavónia és Bosznia felé vezető utak e területen, Somogy megye nyugati részén, nagyjából a mai 68. sz. főútvonal nyomvonalának irányában haladtak már a középkor évszázadaiban is keresztül, és ezért ezen útvonal mentén már akkor is fejlettebb urbanizáció volt észlelhető, amit a középkori mezővárosok: Marcali, Mesztegnyő, Szenyér, Segesd, Atád és Babócsa mezőváros-láncolata bizonyít. Atád jelentőségét növelte, hogy itt már a középkorban is egy forgalmas kelet-nyugati irányú út keresztezte az előbbi útvonalat, a Rinyán lévő átkelőhely miatt. Atád középkori vámjának fontossága a település közlekedés-földrajzi jelentőségét húzza alá.

Nagyatád környéke az államalapítás korában királyi birtok, pontosabban a segesdi királynéi kerület része volt. Atád falu (villa) első írásos említése 1180-ból maradt fenn. 1395-ben már külön Nagy-Atádról és Kis-Atádról tesznek említést. A királyi birtokok fokozatos eladományozásának folyamata a segesdi kerületben is megfigyelhető volt, így Atád egyes részei már 1190-ben magánkézre kerültek, míg a XIV. század végére már az egész települést magán-földesúri birtokokként említik. 1395-ben a Battyányiak őse, Kővágóörsi György szerzi meg a két Atádot csere révén. A középkori források Atád Szent György tiszteletére szentelt plébániatemplomát először 1402-ben említik, sajnos azonban e templom helye nem ismeretes,

maradványai – a török pusztításoknak betudhatóan - nem kerültek elő. Mátyás király adománylevele mezővárosi kiváltságokat biztosított a település számára. A mai Nagyatád közigazgatási területén Atádon kívül a következő középkori települések (falvak és birtokok) ismeretesek: Boda (ma Bodvica), Bracsa (ma Barapuszta), Döbrög, Gercse, Henész, Herántfalva (ma Görönd), Kis-Atád, Mária, Pongrác, Sármellék, Simonfalva (ma Simongát), Tivadar (ma Kivadár).

A törökök jelenléte és pusztításai 1555-től, Kaposvár, Babócsa és Koroknya eleste után állandósulnak a környéken, bár Segesd és Szenyér várai még néhány évtizedig magyar kézen maradtak. A magyar lakosság elmenekülni nem tudó nagy részét elpusztították, rabságba hurcolták. A térség sorsát 1601-ben Kanizsa török kézre jutása pecsételte meg, miután ettől kezdve Somogy vármegye egésze hódoltsági területté vált, amit a magyarok, elsősorban a Zrínyiek hadjáratai ugyan időnként háborgattak, de 1686-ig, Buda (és például Kaposvár) visszafoglalásáig megingatni nem tudtak.

A török kiűzése után a XVIII. század elején a vidék újjáéledését a csekély számú, hódoltságot túlélő helyi lakosság mellett a nyugati országrészből érkező magyar és a Dráván túlról beszivárgó délszláv népesség biztosította. Nagyatád fokozatosan a dél-somogyi térség egyik legjelentősebb, legnagyobb településévé vált. A XIX. században Nagyatád járási székhellyé vált, és bár a vasúti fővonalak elkerülték a települést (csupán a Somogyszob – Barcs közti mellékvonal közelítette meg Nagyatádot) mégis megyei viszonylatban korán jelentős ipari üzem (cérnagyár) települt ide, megeremtve a kereskedelem mellett a modern városfejlődés alapjait.

Az I. világháború után Nagyatád gazdasági fejlődése a határszélre szorult Csurgóhoz és Barcshoz viszonyítva tovább erősödött. A második világháború hadi eseményei a városban súlyos károkat okoztak. A szocialista érában az 1960-as évektől Nagyatád a dél-somogyi térség kiemelten fejlesztett központjává vált, ahol az iparfejlesztés mellett a térséget ellátó intézményhálózat - köztük kiemelten a kórház - kiépítése, a katonavárosi szerepkör és a tömeges lakásépítés gyors és látványos növekedést eredményeztek, melynek eredményeként Nagyatád 1971-ben városi címet kapott.

A város profilját a XX. század eleje óta meghatározó módon befolyásolta a gyógyfürdő jelenléte, mely az 1970-es évektől új lendületet kapott, miután Nagyatád idegenforgalmi és kulturális központi szerepköre egyre jobban kidomborodott.

Az 1980-as években Nagyatád a 68. út mentén egy fontos nemzetközi idegenforgalmi folyosó egyik állomáshelyévé vált. E jelentősége a 90-es évek délszláv háborúi következtében visszaesett. Ezzel párhuzamosan a rendszerváltást kísérő gazdasági recesszió alapjaiban rengette meg a legfőbb ipari és mezőgazdasági gazdálkodó egységek létalapjait. A horvát bevásárló-turizmus, ami a város kereskedelmi szerepkörét erősítette, éppen napjainkban kezd visszaesni. Mindez új kihívásokat, feladatokat teremt a város vezetői és a térség társadalma számára: megtalálni a XXI. században is a város lét-alapjait és feltételeit.

II. Magasabb szintű területfejlesztési koncepciók

a) Somogy Megye Területfejlesztési Programja

Somogy megye Területfejlesztési Koncepciójának fő célkitűzéseiből a hátrányos helyzetű térségek felzárkóztatása, az országhatár-menti együttműködések erősítése és a közlekedés fejlesztése (M9 gyorsforgalmi út Böhönye közelében történő megépítése) vonatkoztatható elsősorban Nagyatád térségére.

b) Somogy megye Területrendezési Terve – Program

A megyei területrendezési terv programja szerint Nagyatád „teljes körű kistérségi központ”.

A területfelhasználási javaslatok körében kiemelendő a nagyterjedésű erdőtelepítési javaslat Henésztől észak-keletre, valamint Kivadártól délre.

A közlekedés-fejlesztési javaslatok közül kiemelendő a 68. út várost tehermentesítő elkerülő nyomvonalát, illetve a Nagyatádtól a miki elágazás felé irányuló közvetlen összeköttetés. Megemlítendő a Nagyatád – Rinyaszentkirály – Csokonyavisonta – Barcs nyomvonalú keskeny nyomtávú vasút létesítésének javaslata.

A várostól észak-keletre javasolt Szigetvár – Nagykanizsa, illetve Kaposvár – Csurgó irányú nagynyomású földgázvezetékek.

A program a szennyvízcsatornázást mikrotérségekre bontva javasolja megvalósítani, ami ellentétben áll a jelenlegi kistérségi szennyvízkezelési tervével.

c) Nagyatád Kistérség Területfejlesztési Konceptiója

A kistérség területfejlesztési koncepciójának négy domináns szektora:

1. Agrárgazdaság (erdőgazdálkodás, gyep- és vadgazdálkodás, biokultúrák, gyógynövénytermesztés, bogycs gyümölcsök termesztése)
2. Könnyűipar
3. Gép- és fémmegmunkáló ipar
4. Turizmus és szabadidős tevékenységek

3. Korábbi települési szintű elhatározások, koncepciók, rendezési tervek

a) Nagyatád város általános rendezési terve, 1996

A terv Nagyatád város közigazgatási területére készült. A terv arányos városfejlesztést javasolt, mely a gazdasági ágazatok (ipar, mezőgazdaság, kereskedelem, idegenforgalom), a lakosság ellátása (lakóterületek, intézmények) a hálózati infrastruktúra, ezen belül kiemelten a közlekedés, végül pedig a város értékeinek feltárása és megőrzése vonatkozásában nyújtott jelentős új javaslatokat.

b) 68. út települést elkerülő nyomvonalának tanulmányterve

A városközpontot és a város lakóterületeit is átszelő, nagyforgalmú és kedvezőtlen vonalvezetésű útnak a város belterületét észak-keletről megkerülő új nyomvonalára, illetve ezen nyomvonallal szervesen kapcsolódva a belterületet észak-nyugatról és nyugatról (a taranyi útig) megkerülő forgalmi út nyomvonalára tesz a terv javaslatot. Ezen út kiépítésével a város belterülete szinte minden átmenő forgalomtól mentesülhetne.

A várost elkerülő, tehermentesítő út kisajátítása kapcsán a maradvány területeket rendezni szükséges szabályozási terv szinten is úgy, hogy a minimális területnagyságok és beépítési lehetőségek vonatkozásában a hatályos jogszabályok betarthatók legyenek.

Az elkerülő út és a jelenlegi 68-as főközlekedési út északi csomópontjánál tervezett „KB” jelű körforgalom geometriai középpontjának északi irányba történő elforgatása miatt a terület-felhasználás megváltozik, ezért a szabályozási tervet a megvalósulásnak megfelelően kis mértékben módosítani kell.

c) Nagyatád város idegenforgalom-fejlesztési koncepciója

A koncepció a fürdővárosi jelleg fejlesztési lehetőségeire ad megszívlelendő javaslatokat.

TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

1. TÁRSADALOMPOLITIKAI KONCEPCIÓ

1.1. Demográfia

Nagyatád városban és a Rinyamenti kistérség 17 településén a megye lakosságának 8,75 %-a élt. 1990-hez képest a terület lakossága 2,3 %-kal csökkent, a fogyás magasabb %-ú, mint a megyei átlag.

A város és a kistérség népessége 1980-ig növekedett, a tendencia 1990-et követően fordult meg, azóta a népesség fogy.

Nagyatád népessége:

Év:	1990.	1991.	1992.	1993.	1994.	1995.
Fő:	14.308	14.237	14.013	14.013	13.956	13.065
Év:	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.
Fő:	12.843	12.667	12.449	12.544	12.358	12.535

Ha a fogyás %-ának elemzését is elvégezzük, megállapítható, hogy a város népességszámának fogyási üteme a legmagasabb. A város népességének jelentős számú fogyása alapvetően két ok miatt következett be. Az első a hivatásos tisztek és családjuk új állomáshelyre költözött, a honvédség állomáshelyének megszűnése miatt, másrésről közel ezer fővel csökkent a város népességszáma Ötvöskényi község önállóvá válása miatt.

A fogyás demográfiai oka az, hogy a születések száma (természetes szaporodás) és a halálozás (fogyás) különbözete (-), tehát kevesebben születnek, mint ahányan egy évben meghalnak.

Ez a természetes fogyás sajnos nemcsak a városra, hanem a környező településekre is jellemző tendencia.

A népesség csökkenését okozza a városból történő elvándorlás. Ez a 90-es évek elején meglevő tendencia 1997-98-ra mérséklődött, de még nem állt meg sem a városban, sem a kistérségben.

A népességszám fogyását megállítható, ha a természetes szaporodás az élve születések száma Nagyatádra az 1990-es években és máig is a (-) előjelű természetes szaporodás igaz. A kistérségben itt a legnagyobb arányú a születések számának csökkenése. Ha az 1992. évi születések számát igazítjuk az 1997. évben születettek számához, akkor az 0,6

%. A demográfiai folyamatok megítéléséhez az is szükséges, hogy ismerjük a népesség korösszetételét:

0 - 3 év	306
3 - 6 év	304
6 -14 év	1104
14-18 év	567
18-62 év	7762
62 év felett	2171

A város népessége korösszetételének vizsgálata az országos tendenciákat erősíti meg. A 14 évesnél fiatalabb lakosok száma pl. 2002-ben 1714 fő volt a 15 év alatti, és 2171 fő volt a 62 éven felüliek száma. A 14 évesnél fiatalabb népesség aránya 13,8 %, a 62 éven felüli 17,5 %. Az aktív korú népesség 18 - 62 év közöttiek száma 2002-ben az össznépesség 64 %-a.

Megyénkre és térségünkre is jellemző, hogy az idős népesség eltartottsági rátája magasabb, mint az országos átlag, és ugyanaz igaz az öregedési indexre is.

A demográfiai elemzés célja az, hogy megállapítsa, fenyegeti-e a várost és szűkebb környezetét a kistérséget az elnéptelenedés veszélye. Az elnéptelenedés veszélye, amely a népsűrűség a természetes fogyás, szaporodás, elvándorlás (be- és kiköltözések) együttes vizsgálata elemzésével rögzítheti, hogy a népesség fogyására kell számolni mindaddig, amíg a jelenlegi kedvezőtlenül (-) előjelű tendenciák nem fordulnak meg.

1.2. Foglalkoztatottság

Helyzetértékelés

A város és környéke - foglalkoztatási, helyzetét tekintve a megye hátrányos helyzetű térségei közé sorolható. A munkanélküliségi számított ráta Nagyatádon 9,3 %.

A foglalkoztatottság szerkezetében az elmúlt néhány évben lényeges átrendeződés nem történt.

A város három nagy ipari üzemében (Konzervgyár, Gépipari Vállalat, Cérnagyár) végrehajtott létszámleépítés során felszabadult munkaerő jelentős része nem tudott újra elhelyezkedni. Jellemző a szezonálisan vállalt munka a közhasznú munka és a közmunka.

A jövedelempótló ellátásban részesülők közel 56 %-os arányt képviselnek az összes regisztrált munkanélküliek számán belül. A regisztráltak jelentős része, 30,5 %-a tartósan munkanélküli, közöttük magasabb arányban van jelen a képzetlen, idősebb korosztály.

Az "újabb" foglalkoztatók (Industrie Elektrik, D-Back Kft, Luxin Kft.) létszámigénye mérsékelt, nem fedi le a létszámleépítés következtében munkanélkülivé válók számát.

Az ipari termelésben lassú, de pozitív irányú változás indult meg. Ennek eredményeképp megállt a nagyobb ipari üzemeinkben az évek óta tartó létszámleépítés, sőt a kisebb ipari üzemeinknél a fejlesztéssel együtt járó létszámfelvétel is megindult.

Az elkészült prognózis szerint a munkanélküliek száma nem fog lényegesen változni a közeljövőben, így Nagyatádról és környékéről 1800 - 2000 fő körüli regisztrált létszám várható.

A munkanélküliek összetételében sem várható javulás. Többségében továbbra is alacsony iskolázottságúak, szakképzetlenek lesznek. Számottevő részük a tartós munkanélküliek, fokozottan hátrányos helyzetűek körébe tartozik.

A város jelenlegi főbb termelő üzei, foglalkoztatói (a foglalkoztatott létszám megközelítő adat):

– Coats Hungary Ltd. Nagyatád	511 fő
– Zöldség- és Gyümölcsfeldolgozó	390 fő
– Nagyatádi Komplex Gépipari Vállalkozó Rt.	179 fő
– Büttner és Társa Kft.	143 fő
– Industrie Elektrik	300 fő
– ÁFÉSZ Nagyatád és Vidéke	103 fő
– Bagó és Társa	27 fő
– D-Back Sütő- és Hűtőipari Kft.	98 fő
– Di-Zil Kft	38 fő
– Kapos Volán	30 fő
– Manufaktúra Kft	43 fő
– Nagyatád Szövetkezet	97 fő
– Nagyatádi Nyomda Kft	43 fő
– Magyar Posta Rt.	39 fő
– Cerbona Rt.	50 fő
– Varjas Építőipari Kft.	45 fő
– Dimatrade Kft.	20 fő
– Somogyi Erdő- és Fafeldolgozó Rt.	55 fő
– Nagyatádi Takarékszövetkezet	57 fő
– Csonka Építőipari Kft	31 fő
– Rinya-Dombómenti Vízgazdálkodási Társulat	29 fő

A városban legjelentősebb foglalkoztató az önkormányzat. Egészségügyi, oktatási, kulturális és szociális intézményeiben 1242 fő számára biztosít munkát. Az ipari park cím birtokában a pályázaton megszerzett támogatások felhasználásával a terület infrastruktúrája kialakításra került, így alkalmas munkahely-teremtő vállalkozások betelepítésére.

Javaslat

Az önkormányzat a foglalkoztatás bővítését tervező vállalkozásokat támogatja. Továbbra is tartson folyamatos kapcsolatot a gazdasági élet szereplőivel, bevonva őket a város fejlesztési irányainak kialakításába, megvalósításába, döntések előkészítésére.

Kedvező feltételek megteremtésével továbbra is ösztönözni kell az ipari park és a volt fegyelmező laktanya területének hasznosítására, üzemeltetésére, kezelésére külső befektetők megjelenését. A kiépült Ipari Park bővítési lehetőségét meg kell teremteni.

1.3. Oktatás, képzés, kultúra

Helyzetértékelés

A 2000. évben létrehozott Egyesített Óvoda 6 épületben működik, 400 gyermek befogadására alkalmas.

A városban három általános iskola működik. A demográfiai prognózisok alapján az általános iskolába kerülők száma folyamatosan, kismértékű csökkenést mutat. Ez az

intézményi struktúraváltoztatásának átgondolására készítő körülmény, azonban számolni kell néhány környező település kis iskoláinak esetleges megszűnésével, hiszen a kis településeknek mind nagyobb erőfeszítésükbe kerül a szakmai előírásoknak megfelelő intézmény fenntartása.

Nagyatád körzetközponti szerepéből adódóan a jövőben még szélesebb körben számolni kell az alapfokú oktatás térségi feladata biztosítására feladatellátási megállapodások alapján.

A Nagyatádi Zeneiskolában zongora, vonós, fúvós, ütős tanszakon folyik hangszeres képzés. A zeneiskola szolgáltatásait a kistérség gyermekei is igénybe vehetik.

A középfokú oktatás a kistérségben egyedül Nagyatádon van jelen. A Szakképző Iskola 1994. óta megyei fenntartásban van. Az oktatási struktúrája fokozatosan átalakul és ez a folyamat ma is tart.

Átalakult az Ady Endre Gimnázium és Szakközépiskola struktúrája. A kor és a térség igényeire reagálva a 4 osztályos általános gimnáziumi képzés mellett 6 osztályos gimnáziumi képzést folytat. Hagyományos profiljaiból tovább folytatja az egészségügyi szakközépiskolai képzést. Az elmúlt évek során a szülők a tanulók és a munkaerő-piac igényeinek megfelelő képzési szerkezet alakult ki. Ennek megfelelően az emelt szintű nyelvtanítás, az informatika, a gépész és turizmus szakmacsoport került be a képzési szerkezetbe. Végez még levelező oktatást is a dolgozók szakközépiskolai képzésével.

Kollégiumi férőhelyek a vidéki állandó lakosú Nagyatádon tanuló diákok számára biztosítottak a József Attila Kollégiumban. A férőhelyek száma elegendő, jobb kihasználtságára azonban folyamatosan törekedni kell.

Speciális ellátást nyújt a megyei fenntartásban működő nevelési tanácsadó.

Javaslat

A gyermeklétszám csökkenéséből adódóan a meglévő gyermekintézményekben biztosíthatók a nevelési-oktatási feladatok, további intézmények létesítése nem válik szükségessé, így nem kell számolni intézmény céljából tartalék hely biztosítására.

Lehetőség biztosítása a környező települések igényei alapján, hogy a Nagyatád Város Önkormányzata fenntartásában lévő alapfokú oktatási intézményeket az adott település önkormányzatával megkötött együttműködési megállapodás alapján vidékről bejáró tanulók is igénybe vehessék.

A gimnázium és kollégium épületének teljes rekonstrukciója nem halasztható, ennek megvalósításához minden pályázati lehetőség felkutatása, igénybe vétele szükséges.

A gimnázium területének bővítési lehetőségét meg kell teremteni.

Meg kell vizsgálni a városban a felsőfokú oktatás kialakításának lehetőségeit.

1.4. Szociálpolitika

Helyzetértékelés

Az önkormányzat évről-évre többet fordít szociális kiadásokra. Városunkban a szociális lakásigény kielégítésére pályázat útján van lehetőség a kevés számú, alacsony komfortfokozatú lakások közül. Az elmúlt években új lakás nem épült, a garzonház kialakításával 26 korszerű lakáshoz jutott az önkormányzat.

A Szociális Gondozási Központ keretében működő Naplemente Idősek Otthona 40 idős ember számára biztosít bentlakásos ellátást a szakmai követelményeknek megfelelően. A rászoruló idősök ellátására a városban két nappali szociális ellátást nyújtó idősök klubja működik, ahol 50 férőhelyen biztosítanak ellátást. Emellett a gondoskodás

kiterjed a saját otthonukban élő idősök étkeztetésére, házi gondozására is. Idősödő társadalmunkban mind nagyobb figyelmet kell szentelni az időskorúak gondozására. Szükségletként merült fel egy szakosított ellátást biztosító idősök lakóparkjának megvalósítása, melynek előkészítő munkái folyamatban vannak. A Szociális Gondozási Központ keretein belül működik az egyéni szükségletekre épülő, lépcsőzetes ellátást kielégítő személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátás.

Évek óta felmerült az igénye annak, hogy az Éltes Mátyás Általános Iskolából kikerülő felnőtt fogyatékos személyek napközi ellátását, amely családjuk részéről nehezen megoldható, az önkormányzat biztosítsa.

A három évesnél fiatalabb gyermekek nappali elhelyezését az 50 férőhelyes bölcsődei ellátás biztosítja. A bölcsődei férőhelyek száma 1996-ban 80 főről 60 főre, majd 2000-ben 50 főre csökkent. A prognózisok alapján az ellátottak száma várhatóan nem emelkedik, az igényeknek az 50 férőhelyes bölcsőde megfelel.

1.5. Közművelődés

Helyzetértékelés

A Nagyatádi Művelődési Ház a város lakói számára igényeiknek megfelelő kulturális programokat biztosít. Közel 30 szakkörnek, klubnak, amatőr művészeti csoportnak adnak helyet. Hetente kétszer mozielőadás is van.

A település múltjának megismerését szolgálja az 1996-ban létesített Városi Múzeum. Egyedülálló idegenforgalmi látványosság a szoborpark 64 monumentális alkotással.

A Városi Könyvtár több mint 100.000 kötettel külön gyermek részleggel gazdag folyóirat állománnyal, számítógépes nyilvántartással szolgálja az olvasókat. 2001-ben itt került elhelyezésre az Európai Unió pont információs rendszer.

Javaslat

A szoborparkban elhelyezett alkotások védelme, az enyészettől való megóvása a város feladata.

Kulturális központ létrehozása - mozi, könyvtár, színházterem, kiállítóterem, konferencia terem, közösségi színtér egy komplexumban való elhelyezése.

1.6. Hitélet

Nagyatádon három nagyobb történelmi egyház tevékenykedik, a katolikus, az evangélikus és a református hívek körében. Mindhárom egyháznak van temploma, amelyek építészeti szempontból is gazdagítják a várost.

Javaslat

A kolostor felújításával az épület egyházi hasznosításán túl más célú hasznosítási forma felkutatása is célszerű lenne.

1.7. Egészségügy

Helyzetértékelés

A Nagyatádi Kórház-Rendelőintézet az egész térség középszintű egészségügyi ellátását biztosítja. Az 1976-ban átadott épület felújításra, korszerűsítésre szorul. Az 1999-ben átadott, teljesen felújított épületben működő Egészségügyi Központ az egészségügyi alapellátás minden feladatát magas színvonalon ellátó intézménnyé vált. A háziorvosi rendelők az iskolafogászat és az ügyeleti ellátás mellett helyet kapott itt a védőnői szolgálat, a csecsemő- és terhes-tanácsadás, valamint a két gyermekorvosi körzet ellátottait is itt gyógyítják.

Indokolt és célszerű lenne a harmadik, a Hunyadi utcában lévő gyermekorvosi rendelő elhelyezését is az Egészségügyi Központban megoldani.

A Kórház területén (511/4 hrsz.) belül lévő „Kü-K” (különleges területek) terület-felhasználási kategória kiterjesztését irányozza elő azért, hogy az ingatlanon belül ne legyen övezeti eltérés, vagyis az ingatlan ÉNy-i részén jelölt „Z” (Zöldterület) terület-felhasználási kategória is „Kü-K” kategóriára változzon.

1.8. Sport

A Sportcsarnok átadásával új távlatok nyíltak meg a település sportéletének fejlődésében. A létesítmény 24 x 46 m²-es küzdőterű, hat öltözővel, kondicionáló teremmel rendelkezik, és kétsávos automata tekepályával beépített.

A Városszépítő Egyesület kezdeményezésére a Kiserdő-Rinya patak - Szoborpark - Csónakázó tó mentén turista útvonal és pihenő helyek kerültek kialakításra.

Az egykori téglagyári gödrök rekonstrukciójával elsősorban a sport-rekreációs tevékenységet folytatók számára nyílt új programbővítési lehetőség.

Javaslat

A Mudin Imre Sportcentrumtól keletre és a 68-as úttól délre eső terület szabadidős és sport tevékenység gyakorlására alkalmas, e célnak megfelelő kialakítását kell tervezni.

2. GAZDASÁG

2.1 Mezőgazdaság

Helyzetértékelés

Nagyatád térségében az agrár-gazdálkodás nagy múltra tekint vissza, és századokon keresztül a térség legfőbb gazdasági ágazata volt. A városban a rendszerváltásig eredményesen működött a Dél-somogyi ÁG, illetve a Nagyatádi Termelőszövetkezet, bár utóbbinak földterületei főként Háromfa területén feküdtek. A rendszerváltás után a földterületek és a mezőgazdasági üzemek is magántulajdonba kerültek. A kedvezőtlen piaci körülmények miatt az állattenyésztés volumene a térségben jelentősen visszaesett.

A földterületek megoszlása művelési ágak szerint (hektár):

- szántó:	3 444	48,8
- gyümölcsös	8	0,1
- kert	6	0,1
- szőlő	12	0,2

- gyep	393	5,6
- erdő	1 832	25,9
- nádas	1	-
- halastó	91	1,3

- kivett	1 273	18,0
Összesen:	7 060	100,0

Az erdőgazdálkodás elsősorban a SEFAG RT Nagyatádi Erdészete keretében működik.

A helyi élelmiszer-feldolgozó ipar kiemelkedően fejlett volt. A környékbeli zöldség és gyümölcstermények felvevője a Nagyatádi Konzervgyár volt évtizedeken keresztül. Húsfeldolgozó üzem Lábodon, tejfeldolgozó üzem Csurgón és Baracson működött. A gabonatermények felvevői a GMV üzemei és környékbeli malmai voltak, végül pedig a környék jelentős dohánytermelése (Nagykorpád, Mike) a Nagyatádi Dohánybeváltónál került átvételre. Fentiek közül a konzervipar feldolgozó-kapacitása látványosan visszaesett, a csurgói sajtüzem és a lábodi vágóhíd, illetve a dohánybeváltó megszűnt.

Javaslat

A mezőgazdaság jövője nagymértékben függ az értékesítési viszonyok (világpiac, EU-piac) alakulásától, illetve a hazai állami agrár-politikától, az agrár-támogatások rendszerétől. A jó termőképességű termőföldeket várhatóan a jövőben is művelni fogják. Törekedni kell a mezőgazdasági termények piacra-juttatási feltételeinek, raktározási lehetőségeinek, valamint helyi feldolgozásának fejlesztésére.

A jövőben várhatóan egyre több mezőgazdasági vállalkozó fog saját terménytárolót és szárítót létesíteni.

A helyi élelmiszeripar fejlődését a mezőgazdaság komplex fejlesztése indokolja. Támogatni kell a konzervgyártás fellendítésére, illetve a hús- és tejfeldolgozás helyi üzemi bázisainak megteremtésére irányuló törekvéseket. Vizsgálandók a dohánytermesztés újraindításának esély-lehetőségei. Az üzemek lehetséges elhelyezését az Ipari Park területén és a volt laktanya területén kell biztosítani.

2.2 Ipar

Helyzetértékelés

Nagyatád jelenlegi ipari struktúrája összetett, ami a mai „több lábbon állás” praktikus elve miatt előnyösnek nevezhető.

A gépipart a Komplex Nagyatádi Gépipari KFT - mely egy korábbi nagyüzem utóda -, valamint a Büttner KFT és Rola KFT képviselik.

Az élelmiszeripar bázisüzeme a Nagyatádi Konzervgyár.

A könnyűipar legfőbb üzemei a Coats Hungary cérnagyára és az Industrie Elektrik. Emellett létezik két bútörüzem (Vertikál-Holz KFT, Interforg KFT), és egy fafeldolgozó üzem (Diófa KFT).

Az építőipar több KFT (Manufaktúra; Bagó és társa; Béta-Therm; Csonka; Korenika és társa; Varjas Építőipari KFT) keretében működik.

Sok a városban a kisebb, gyakran többprofilú (gyártás + kereskedés + szolgáltatás) vállalkozás. Kiemelkedően magas a szolgáltatást végző kisvállalkozások száma.

Az ipartelepek a városban több helyen találhatóak. A régi ipari telephelyek egy részét az idők során körbenőtték a lakóterületek (cérnagyár, konzervgyár), jelentős a vasútállomás környékén csoportosuló telephelyek száma, és a belterület déli részén is több ipari és mezőgazdasági üzem csoportosul.

Javaslat

Törekedni kell az új ipari park betelepítésére, illetve meg kell kezdeni a volt honvédségi laktanyák ipartelepítési célú hasznosítását.

A lakóterületeken található telephelyek közül a környezetüket zavaró üzemeket környezetvédelmi-technológiai szempontból korszerűsíteni kell. A vonatkozó jogszabálynak megfelelő maximális beépítési lehetőséget kell biztosítani a Coats Crafts Hungary Kft-hez tartozó 1580/1 hrsz-ú terület - elfogadott helyi építési szabályzat és szabályozási terv szerinti – beépíthetőségét illetően azzal, hogy a környező lakóterületek védelme érdekében védősávot kell kialakítani tájba illő, hagyományos településképhez illeszkedő háromszintes (cserje, bokor, fa) őshonos fafajokkal és cserjékkel.

A volt laktanya területén belül – a fejlesztési igényekkel összhangban – a 0220/23 hrsz-ú ingatlantól északra levő, háromszög alakú Z (zöld) jelű területet be kell vonni a tőle nyugatra eső Gip (ipari, gazdasági) területbe, mivel egymás melletti és ugyanazon funkciót szolgáló közlekedési terület kiszabályozás felesleges. Ezen felül az ipari területhez csatolható zöldterület a meglévő gazdasági terület hasznosítását kedvezőbben segíti elő

Szükséges a kisvállalkozások részére külön kialakított szolgáltató-ipari terület, míg a nagyobb egyéni mezőgazdasági vállalkozások részére géptároló telephelyeknek alkalmas terület kijelölése.

Nagyobb új állattartó mezőgazdasági üzemeket ilyen szándékjelentkezése esetén a jövőben a belterülettől csak kellő mértékű (1000 m-t meghaladó) távolságban szabad elhelyezni.

2.3 Turizmus

Helyzetértékelés

Nagyatád gyógyfürdőjének, strandjának, szállás-kínálatának, kulturális-, sport- és szabadidő-létesítményeinek köszönhetően a dél-somogyi térség legjelentősebb idegenforgalmi centruma.

A tágabb térség turisztikai attrakciói:

- a) termál-fürdő: Nagyatád, Tarany, Csokonyavisonta, (tervezett: Nagybjom, Nagykorpád)
- b) vadász-turizmus: Lábod, Kaszó, Görgeteg, Segesd, Kutas
- c) lovaglás, horgászat, csónakázás: Nagyatád, Lábod, Háromfa
- d) műemlékek, látnivalók: Nagyatád, Segesd, Ötvöskőnyi, Lábod
- e) szőlő-kultúra: Segesd, Ötvöskőnyi, Somogyszob

Javaslat

Az adottságok alapján Nagyatádon jelentős üdülő-idegenforgalmi fejlesztéssel kell számolni.

A városi gyógyfürdő a fejlesztési projekt alapján fejlesztendő.

A városi strand bővítendő.

A szállásférőhelyek kínálata növelendő.

A város kulturális-idegenforgalmi látnivalói lehetőség szerint tovább gyarapítandók.

A Rinya-völgy hasznosítására egységes koncepció készítendő.

A csónakázó tó hasznosítása, környezetének rendezése megoldandó.

A szabadidő park vízellátása biztosítandó.

2.4 Kereskedelem, szolgáltatás

Helyzetértékelés

Nagyatád kereskedelmi ellátását főként a szövetkezeti egységek, multinacionális cégek és magánüzletek biztosítják. A helyi ellátottság megfelelő, a kereskedelmi létesítmények vonzása kiterjed a város környékére is, sőt a horvát bevásárló-turizmus is jelentős.

Javaslat

A kereskedelmi vállalkozások között egyre erősödő konkurencia-harcban csak újabb és újabb fejlesztésekkel lehet talpon maradni. A város északi és keleti peremén indokolt helyet biztosítani közepes méretű autós bevásárló-központoknak.

3. ELLÁTÁS

3.1. Lakóterületek

Helyzetértékelés

Nagyatád történelmileg kialakult lakóterületei legnagyobbbrészt kertvárosi, kisebb részben kisvárosi, és itt-ott még falusias jellegűek. A kertvárosias területek kiépítettsége, lakókörnyezete kiemelkedően kedvező, vonzó.

A városban elfogtak a beépítésre alkalmas, előkészített lakóterületek.

Javaslat

Új családi házas beépítésű lakóterületek kialakítása tervezett a városrendezési tervek szerint: (ezek felhasználása az építési volumentől és a területek megszerzési lehetőségeitől függ)

- Szalai-dűlő
- Kápolna utcától északra fekvő terület. (A 68. sz. főút nyugati oldaláról a keleti oldalra kerül)
- Henészi tömbbelső
- Babay iskolától délre
- Szabó D. u. – Segesvári u. tömbbelső
- A Táncsics utca folytatásában elhelyezkedő ingatlanokból, a közút déli oldalán új építési telkek alakíthatók ki.

A többszintes lakásépítési (bérlakás-építési) területek:

- Kossuth u. keleti oldala

- Kiszely u. nyugati oldala
- Széchenyi tértől keletre fekvő terület (alternatíva)
- Korányi u. déli oldala

A városközpontban tervezett idősök lakóparkja kiépítendő.

A Kiszely utca és a Mártírok utcáján lévő 1753/2 és 1755 helyrajzi számok által lefedett, beépített ingatlanok minimális teleknagyságának csökkentése javasolt a vonatkozó jogszabályok betartása mellett.

A Szabadság tér 2245/3 hrsz-ú ingatlan terület-felhasználási kategória váltása javasolható. Jelentős városzerkezeti vonatkozásai a terület-felhasználási kategória váltásnak nincsenek. E változáshoz kapcsolódik az a lakossági igény, hogy a Malom-árok és a Mándl kastélyhoz bevezető út közötti kertvárosias ingatlanok bővíthetők legyenek, új beépítési lehetőség alakuljon ki. Ennek érdekében a Malom-árokkal párhuzamosan csökkenteni szükséges a turisztikai célú erdő szélességét, olyan mértékben, hogy a beépítési feltételek kialakulhassanak figyelembe véve a Rinya völgyi zöldfolyosó fenntartásának érdekét is.

Kivadár városrész lakókörnyezeti állapota javítandó (szennyvízelvezetés, közterület-karbantartás, kereskedelmi ellátás, tömegközlekedés).

3.2 Intézmények

Helyzetértékelés

a) Igazgatás

Az igazgatási intézmények jellemzően a város vonzáskörzetére kiterjedően működnek, kiépítettségük megfelelő.

Polgármesteri Hivatal,
 Okmányiroda,
 Rendőrkapitányság,
 Katasztrófavédelmi parancsnokság,
 Posta,
 OTP Bank RT, Takarékszövetkezet, Kereskedelmi és Hitelbank,
 ÁNTSZ
 Földhivatal
 Bíróság, Ügyészség,
 Vámhivatal

b) Egészségügy

Az egészségügyi intézmények elhelyezkedése, kiépítettsége megfelelő.

Kórház, rendelőintézet
 háziorvosi rendelők, fogorvosi rendelők, gyermekorvosi rendelők
 Bölcsőde
 Idősök klubja
 Gyógyszertár (2 db)

c) Oktatás-nevelés

Az oktatási létesítmények elhelyezkedése megfelelő.

Ady Endre Gimnázium és Szakközépiskola (területe bővítendő)
 Általános Iskolák
 Városi Zeneiskola
 Óvodák

d) Kultúra, sport

A kulturális és sport-létesítmények kiépítettsége megfelelő.

Városi Művelődési Központ
 Városi Könyvtár
 Városi Múzeum
 Sportcsarnok
 Városi sporttelep

e) Egyházak

Nagyatádon a római katolikus, az evangélikus és a református egyház rendelkezik templommal és hivatallal. A katolikusoknak ezenkívül több kápolnájuk is van.

f) Temetkezés

A városban öt temető található.

Javaslat

A város hosszú távon fejlesztendő intézményei (Itt az esedékessé váló felújításokra, korszerűsítésekre, kisebb bővítésekre és eszköz-ellátottságra nem térünk ki.)

- Új köztemető létesítendő. Helye: 68-as számú főút nyugati oldalán, az Arany János utcától északra, a volt kertvárosias lakóterület helyén.
- A középiskola és a kollégium korszerűsítendő
- Távlatban új kulturális központ és könyvtár létesítendő
- A külső városrészekben közösségi központok létesítendőek
- A vámhivatal megfelelő elhelyezése megoldandó

3.3 Közlekedés

3.3.1 Légi közlekedés

Nagyatádkhoz a legközelebbi repülőtér a taszári – jelenleg katonai repülőtér, amelynek távlatban kettős hasznosítása (polgári + katonai) tervezett. A légi közlekedésnek a város életében távlatban sem lesz jelentős szerepe.

3.3.2 Vízi közlekedés

Nagyatád térsége vízi közlekedés szempontjából nem érintett.

3.3.3 Vasúti közlekedés

Helyzetértékelés

Nagyatád egy Somogyszobtól kiágazó szárnyvonallal kapcsolódik az ország vasúti hálózatához.

Javaslat

A város területén lévő iparvágány nyomvonala átépítendő.

3.3.4 Gyalogos és kerékpár közlekedés

Helyzetértékelés

A városközpontban a Széchenyi térből sugarasan ágaznak ki a legfontosabb gyalogos útirányok.

Kerékpárút épült ki a 68. út mentén a Széchenyi tértől az Újkút-pusztai bekötő útig (2 km).

Javaslat

A városi kerékpárút-hálózat a forgalmi utak mentén és a legfontosabb turisztikai célpontok (strand) irányában fejlesztendő. (Segesd és Lábod főirányok)

A Zrínyi utca sétány jellegű kiépítése szükséges

3.3.5 Tömegközlekedés

Helyzetértékelés

Nagyatádon jelenleg két viszonylatból álló helyi járatú tömegközlekedési rendszer üzemel. A helyközi autóbusz-pályaudvar megfelelő.

Javaslat

A helyi tömegközlekedési viszonylatokat a lakosság utazási igényeinek figyelembevételével kell fejleszteni. A gépgyárnál és a Taranyi útnál buszfordulók létesítendőek.

3.3.6 Közúti közlekedés

Helyzetértékelés

Nagyatádot a 68. sz. Barcs – Balatonszentgyörgy közti másodrendű főútvonal szeli át, és innen ágazik ki Babócsa felé a 6807., Berzence felé a 6809. és Somogyszob felé a 6814. sz. összekötő út, valamint Tarany felé a 68104. sz. bekötő út.

A 68. út forgalmi terhelése már jelenleg is akkora, hogy ezen utak mentén az ingatlanok lakó- és intézményi használatra a környezetterhelés miatt gyakorlatilag alkalmatlanok. Az útvonal települést elkerülő nyomvonalának kijelölésére tanulmányterv készült.

A város belső úthálózata – az átmenőforgalom kiváltása esetén könnyebben ki tudná szolgálni a helyi közlekedési igényeket.

A közúti forgalmat két üzemanyagtöltő és több autószervíz szolgálja ki.

Javaslat

A 68. út elfogadott elkerülő nyomvonala határozza meg a település közlekedési hálózatának további irányait. A tervek szerint a tervezett gyorsforgalmi út a belterületet észak-keletről kerülné el. A tanulmányterv szerint a várost elkerülő út tovább folytatódna a belterület észak-nyugati és nyugati elkerülésével, bekapcsolva a somogyszobi, berzencei és taranyi utakat is. Ezt követően a városközpont túlterhelt közútjai tehermentesítendőek az átmenő forgalomtól.

A várost elkerülő, tehermentesítő út kisajátítása kapcsán a maradvány területeket rendezni szükséges szabályozási terv szinten is úgy, hogy a minimális területnagyságok és beépítési lehetőségek vonatkozásában a hatályos jogszabályok betarthatók legyenek.

Az elkerülő út és a jelenlegi 68-as főközlekedési út északi csomópontjánál tervezett „KB” jelű körforgalom geometriai középpontjának északi irányba történő elforgatása miatt a terület-felhasználás megváltozik, ezért a szabályozási tervet a megvalósulásnak megfelelően kis mértékben módosítani kell.

A Gyár utca és a volt vasúti nyomvonalat érintő közlekedési kapcsolatokat rendszerezni és a realitásokhoz igazítani szükséges a szabályozási tervben. A zöldterület ugyanis megszakítja a Gyár utcai KÖu (közlekedési) területet, így a közlekedőterület folytonosságát szünteti meg egy távlati „körgyűrű” kialakításának érdekében. A javasolt módosítással – visszaállítva a folyamatos közlekedési kategóriát a Gyár utcában - a közúti terület-felhasználási kategóriája végig egyértelművé válik figyelembe véve a jelenlegi helyzetet és nem feladva jövő közlekedési fejlesztéseinek lehetőségét sem.

Az ipari park és a 68-as számú főközlekedési út csatlakozás déli ágának módosítása célszerű oly módon, hogy a telephelyen belüli útszabályozás kerüljön ki a rendezési tervi eszközökből. Mivel a nevezett szakasznak további kapcsolódási pontja nincs a város közlekedési szerkezetéhez. Ugyanakkor a külterület irányában az ingatlant körülvevő 10 m szélességű zöldsáv beültetési kötelezettség megszüntetését is javasolható. A külterületi vegetációval való közvetlen érintkezés miatt ezt sem szükséges a továbbiakban fenntartani.

A Korányi utcai folyamatban lévő közlekedésfejlesztési program által kialakuló terület szabályozását célszerű hozzá igazítani a megvalósuló beruházáshoz. Ehhez hasonlóan a Korányi u. 4. számú ingatlan mögötti parkoló szabályozását is javasolt módosítani, így mindkét terület közlekedési kategóriába fog kerülni. Ugyanezen telektömb területi besorolásának minimális javasoljuk módosítani az ingatlanok kedvezőbb használhatósága, hasznosíthatósága érdekében.

A Szent István Park közlekedési kapcsolatainak – szabályozási oldalról történő - átgondolása szükséges, szinkronba hozva a meglévő állapottal és figyelembe véve a területet érintő városközpont rehabilitációs terveinket. Ez magában foglalja a sportcsarnok melletti út kiszabályozását, a sportcsarnok keleti oldalán lévő terület – valóságnak megfelelő – és a vásártér egy részének zöldterületként való megjelenítését.

3.4 Közművek

3.4.1 Vízellátás

Helyzetértékelés

A város vízellátását helyi vízmű biztosítja. Nagyatád belterületén a vízellátó hálózat kiépítettsége 97 %-os. A helyi vízbázis mennyiségileg és minőségileg is megfelelő.

Javaslat

A település fejlesztésével párhuzamosan szükséges az ivóvíz-hálózat bővítéséről és korszerűsítéséről gondoskodni.

3.4.2 Szennyvíz-elvezetés

Helyzetértékelés

A központi belterület szennyvízcsatorna-ellátottsága 90%-os. A szennyvíztelep kapacitása (9050 m³/d mechanikai, illetve 7500 m³/d biológiai) megfelelő.

Terv készült a kistérség szennyvízcsatorna-hálózatának kiépítésére, a nagyatádi szennyvíztisztító telep kapacitás-bővítése mellett.

Javaslat

A már közművesített területeken adminisztratív eszközökkel kell szorgalmazni, és a lakosságot anyagilag érdekeltté kell tenni a szennyvízhálózatra történő rácsatlakozásra.

Meg kell valósítani a kistérség szennyvízcsatornázását. A projekt egyúttal megoldja Kivadár városrész szennyvízcsatornázását is.

3.4.3 Csapadékvíz-elvezetés

Helyzetértékelés

A városközpontban a vízelvezetés jellemzően zárt, a többi területeken pedig jellemzően nyílt árkos rendszerű.

Javaslat

El kell készíteni a település komplex csapadékvíz-rendezési tervét. A kis esésű, problémás árok-szakaszok burkolandók.

A városközpontból kiindulva a zárt csapadékvíz-elvezető csatornahálózat tovább építendő.

3.4.4 Elektromos energia ellátás

Helyzetértékelés

A város elektromos energia-ellátása a jelenlegi igényszinten megfelelően biztosított. Az elektromos energia-ellátottság gyakorlatilag 100%-os.

Javaslat

A város elektromos hálózata az igények függvényében bővítendő. Belterületen hálózat-bővítés és rekonstrukció esetén földkábeles kiépítést kell alkalmazni.

3.5.5 Fűtési energia-ellátás

Helyzetértékelés

A városban a vezetékes földgázhálózat biztosítja az ingatlanok 93 %-ának fűtését. A hálózat szállítóképessége a teljes település ellátását tudná biztosítani.

240 lakás távfűtéssel ellátott.

Javaslat

A földgáz-hálózat az igények függvényében bővítendő.

Külön tanulmány készítése keretében vizsgálni kell a településen a megújuló energiaforrások alkalmazásának, elterjesztésének lehetőségeit.

3.5.6 Hírközlés

Helyzetértékelés

A város egész belterületén korszerű vezetékes hálózat épült ki. A telefon-hálózatba a lakások 70%-a csatlakozik.

A városban kábel-TV rendszer működik, 90 %-os kiépítettséggel.

A mobil telefonok vételi lehetőségei a városban megfelelőek, de a város környékén nem.

Javaslat:

A távközlési hálózat - telefon, kábeltelevízió - gerincét üvegszálal vezetékre kell cserélni és a földkábeles kiépítést kell alkalmazni.

Javítandó a mobil-telefon vételi lehetőségek városkörnyéki lefedettsége.

4. TELEPÜLÉS-ARCULAT

4.1 Természeti környezet

4.1.1 Táji környezet

Helyzetértékelés

A település táji környezetét a földrajzi adottságok, illetve az azon kialakult tájhasználat, mezőgazdasági kultúrák határozzák meg. A település külterületeire a nagytáblás szántóföldi művelés és az erdőgazdálkodás jellemző. A folyók és patakok völgyeit vizenyős rétek és galériaerdők kísérik. A város dél-keleti részén nagy kiterjedésű halastó-rendszer található.

A város dél-nyugati részén kisebb szőlő-kert kultúra (volt zártkert) található. Nagyatád területén védett természeti terület nincs.

Javaslat

A mezőgazdaságilag művelt kultúrtájak esetében törekedni kell arra, hogy a termőtalajok minősége erózió, illetve elsavanyodás révén ne romoljon. A dűlőutak és árkok mentén szorgalmazni kell mezővédő erdősávok telepítését.

Az erdőtelepítéseknél kizárólag a területen őshonos fajok ültetése kívánatos.

4.1.2 Zöldterületek

Helyzetértékelés

A város a zöldterületekkel, közparkokkal való ellátottsága kiemelkedően gazdag.

A zöldterületi rendszerben bőséges mennyiségben megtalálhatók a közkertek, a díszparkok, a szabadidő-területek, a parkerdők és a kiránduló területek egyaránt.

Javaslat

A város zöldterületi értékei megőrizendők.

A Rinya-völgy zöldterületi folyosó szerepe tovább erősítendő.

4.2 Környezetvédelem

Helyzetértékelés

a) Felszíni és felszín alatti vizek védelme

A felszíni és felszín alatti vizek legfőbb szennyezői a szikkasztott és elszivárgó szennyvizek, a mezőgazdaságban használt kémiai anyagok, illetve a nagy állattartó telepek nem megfelelő trágyatárolói.

b) Levegő védelme

A levegőszennyezettség fő okozói:

- közúti és vasúti közlekedés
- fűtés
- egyes ipari üzemek levegőszennyezése
- mezőgazdasági művelés por-terhelése
- egyes állattartó telepek bűz-terhelése

c) Zajterhelés

A zajterhelés fő okozói a nagy forgalmú közlekedési pályák, illetve lokálisan egyes ipari és mezőgazdasági üzemek.

d) Hulladék-gazdálkodás

A város saját kommunális szilárd hulladéklerakóval rendelkezik, ez azonban korszerűtlen.

A folyékony kommunális hulladékokat a városi szennyvíztelepen ürítik.

Az állati hullákat jelenleg helyi döngútban helyezik el.

Javaslat

Érdeklétté kell tenni a lakosságot a szennyvízcsatorna-hálózatra való rákötésre.

A nagy állattartó telepek trágyatárolási technológiáját úgy kell kialakítani, hogy trágyalé a talajt és az élővizet ne szennyezhesse.

Szorgalmazni kell a települést átszelő forgalmi utak kiváltását.

A belterület szántó-területekkel érintkező szélén védő erdősávok telepítése szükséges.

Meg kell alkotni a város csendvédelmi rendeletét.

Települési szinten csatlakozni kell valamelyik regionális hulladéklerakó gyűjtőkörzetéhez. Ezt követően a jelenlegi városi szemételep megszüntetendő, területe rekultiválandó. A telep egy része hulladék-átrakó üzemmé alakítandó.

Törekedni kell a szelektív hulladékgyűjtés bevezetésére.

Települési szinten meg kell szervezni a háztartásokban keletkező veszélyes hulladékok elkülönített gyűjtését.

Az állati hullák ártalommentes elhelyezése érdekében be kell kapcsolódni a zárt konténeres gyűjtési rendszerbe, és a böhönyci fehérje-feldolgozó üzembe történő szállításra.

4.3 Az épített környezet védelme

Helyzetértékelés

Nagyatád néhány értékes műemlékkel rendelkezik, melyek a következők:

- ferences templom,
- ferences rendház
- Szent Rókus kápolna

A műemlékeknél sokkal nagyobb számú a város építészeti hagyományait tükröző, a város arculatát meghatározó épületek és szobor- emlékek száma. Ezek három csoportra oszthatók:

- A városközpontban és környékén álló, a XIX-XX. század fordulóján épült, jellemzően polgári (eklektikus-szecessziós stílusú) kisvárosi jellegű épületek,
- Külső városrészekben álló népies lakó-, volt uradalmi- és egyházi épületek,
- Nagyszámú régi szobor és kereszt

Javaslat

A város helyi művi értékei megőrizendők és állaguk védelme folyamatosan biztosítandó.

A legveszélyeztetettebb védett objektumok felújítására programot kell készíteni.

A városkép javításának egyik legfontosabb eszköze a légvezetékek fokozatos eltüntetése, és esztétikus utcafásítások telepítése.

Az épített környezet egyik legsúlyosabb problémája a 60-as 80-as évek építészetének formaképzésben megnyilvánuló alkalmazkodás-képtelensége (lapostetős épületek), illetve az anyaghasználatban tapasztalható igénytelensége (nyersbeton és szürke pala). Az új építéseknel ma már általában igényesebb kialakítás figyelhető meg, de cselekvési programot kell kidolgozni a városképet különösen zavaró, „modernista” sebhelyek orvoslására.

A Strand és Termálfürdő környezetének fejlesztési elképzelései a terület keleti határán - jelenleg kötelezően betartandó ötven méteres – beültetési kötelezettséggel nincsenek szinkronban, azokat kedvezőtlenül befolyásolják. Mivel a Rinya völgyének zöldfolyosójával határos a terület, ezért a beültetési kötelezettség csökkentése tíz méterre megfelelőnek bizonyul.

4.4 Hagyomány, szellemiség

Helyzetértékelés

A település a jövőjét csak a múltjára alapozva tudja jól építeni. A hagyományok nélküli településekkel, az öntudat, tartás és büszkeség nélküli társadalommal szinte bármit meg lehet tenni.

Nagyatádon a hagyományok több rétege épül egymásra: Máig ható a volt ferences rend jelentősége, mely a települést kiemelt egyházi központtá avatta. A kiegyezés után megindult városias fejlődés ma is meghatározza a város szerkezetét, arculatát. A II. világháború után Nagyatád városias fejlődése még inkább felgyorsult, szerkezetet váltott, a település mégis meg tudta őrizni markáns kisvárosi, kertvárosi, parkvárosi és fürdő-városi jellegét, miközben

iparosodott, intézményeivel a dél-somogyi térség központjává vált, és kulturális téren világhírnévre emelkedett (szoborpark).

Javaslat

Meg kell őrizni és tovább kell erősíteni a város hagyományos kisvárosi, kertvárosi és park-város jellegét. A város régészeti lelőhelyeit (Korpádi földvár, Bodvica, Kísatád, Henész,) ásatásokkal meg kell kutatni.

Nagyatád, 2002. május 16.

Ormai István
polgármester